



# Blended learning på kurser i nybörjarsvenska

---

**I dag är det nästan omöjligt att prata om språkundervisning utan att nämna digitalisering. Nätet är fullt av olika språkkurser och det finns massor av applikationer som man kan använda som hjälp när man vill lära sig ett nytt språk. Under läsåren 2016–2018 deltog vi i ett nordiskt projekt där vi testade hur en nätkurs fungerar som undervisningsmaterial på en klassrumskurs i nybörjarsvenska på universitetsnivån.**

Julkaistu: 16. toukokuuta 2019 | Kirjoittanut: Isabella Fröjdman ja Katja Peltola

Blended learning, där man använder en blandning av olika lärmiljöer, är väldigt populärt i dagens språkundervisning. Blended learning är en blandning av traditionella och moderna inlärningsmetoder. Studeranden använder sig av både lärare och datorer i sin inläring och undervisningen kan ske både i klassen och på distans. Under läsåren 2016–2018 deltog vi på Aalto-universitetet och Hanken i Nordplus-projektet *Blending Swedish*. Vi hade alla som mål att integrera en nätkurs, som är avsedd för studier på egen hand med en kurs med klassrumsundervisning och en lärplattform. I projektet deltog åtta lärare från fyra olika universitet; Aalto-universitetet, Hanken Svenska Handelshögskolan, Islands universitet och Kungliga tekniska högskolan i Sverige.

Vi utgick från nätkursen *Learning Swedish* (LS) (<https://learningswedish.se/courses/11>) som är en MOOC för självstudier i nybörjarsvenska. Studierna kan avläggas i egen takt och utan lärarstöd. LS är den nyaste stora nätkursen i svenska och har fått ett positivt gensvar i världen. Kursen är skapad av Svenska Institutet och den är helt öppen och avgiftsfri för alla. Fast den primära målgruppen är internationella studerande utanför Norden som planerar att studera i Sverige, är det sannolikt att det finns även andra intresserade för kursen har numera drygt 45.000 registrerade användare.

## Projektet *Blending Swedish*

Alla lärare som deltog i projektet hade redan tidigare erfarenheter av att använda blended learning på olika kurser och en del hade även använt LS i sin undervisning.

Vi inledde arbetet med att noggrant gå igenom och analysera hela kursmaterialet och förväntade inlärningsresultat. Kursen motsvarar nivå A1–A2 enligt Gemensam europeisk referensram för språk. Den är indelad i tre moduler och i materialet ingår både texter, övningar och filmklipp. Det finns också separata helheter för grammatik, uttal och fraser och man kan testa sina kunskaper efter varje modul.

Vi kom fram till att LS har många styrkor som traditionella läroböcker kanske saknar. Materialet består av många filmklipp med dialoger och en uttalshelhet där man kan öva också intonation och betoning med hjälp av övningsdialoger. Det visade sig att grammatikövningar dominerar i materialet samtidigt som man ändå får mycket lite övning i de produktiva färdigheterna. Detta syntes exempelvis i att de flesta övningarna hade former i stället för funktioner i fokus.

Av olika tekniska skäl brukar övningarna och uppgifterna på nätkurser ofta vara ganska mekaniska och förenklade så att systemet kan ge direkt respons till studeranden. Detta kan lätt leda till att det är närmast de passiva språkkunskaperna som övas på nätkurserna. Däremot saknas ofta övningar som utvecklar de aktiva kunskaperna, att själv använda och producera språket i tal och i skrift, i materialet. Forskning har dock visat att för att nå djupare förståelse och inläring borde studerandena ha möjlighet att själva använda och öva språket och nya former (Hojnacki, 2016, 109). De som studerar ett främmande språk lär sig nämligen inte att använda språket i olika kommunikationssituationer om de enbart studerar det skrivna språkets grammatik. (Dufva, Aro, Suni & Salo 2011).

Enligt våra analyser verkade det finnas en relativt stor diskrepans mellan förväntade inlärningsresultat och de övningar som fanns i materialet. I kursens lärandemål betonas muntliga färdigheter. Studeranden ska lära sig att berätta om olika saker och att använda svenska i olika vardagliga diskussioner. Man ska också lära sig att skriva t.ex. e-post och korta texter om olika teman. Kursens övningar och uppgifter verkar dock inte stöda dessa lärandemål, speciellt med tanke på att kursen är avsedd för självständiga studier vilket ofta betyder att man jobbar ensam med materialet. En del övningar innehåller grammatiska strukturer och vokabulär som inte har övats tidigare. Då koncentrerar studerandena sig mera på att förstå orden än att öva grammatik. Detta i sin tur leder till att studerandena inte når de mål som övningen är ämnad för utan övar något helt annat eller i värsta fall ger de upp och lär sig ingenting. Det är nog väsentligt att pedagogiska mål och språket som används motsvarar varandra och är på samma svårighetsnivå (Walsh, 2016:49.)

Vi kom fram till att för att kunna utnyttja LS på kurser som bygger på blended learning måste vi skapa tilläggsmaterial som motsvarar målen i LS förväntade inlärningsresultat. Likaså är det viktigt att materialet baserar sig på den grammatik och vokabulär som övas i LS. Därför valde vi att utforma övningar, speciellt i läsförståelse, som knyter an till dialogerna och övningarna i LS. Ur studerandens synvinkel är det viktigt att lära sig ord och grammatik i kontext för att kunna förstå hur de används i praktiken.

## Våra kurser på Aalto och Hanken

För att kunna utveckla och testa vårt tilläggsmaterial, använde vi under läsåret 2017–2018 LS som ersättning till kursbok på kurserna i nybörjarsvenska vid alla fyra universitet som var med i projektet. På Aalto och Hanken baserade kurserna sig på blended learning där vi kombinerade klassrumsundervisning med LS. Grupperna var relativt små, cirka 20 – 30 personer per kurs och de flesta deltagarna var utländska utbytes- eller examensstuderande som inte hade läst svenska tidigare. I tillägg till LS använde vi också en lärplattform (MyCourses respektive Moodle) med eget tilläggsmaterial. Både på Aalto och Hanken hade kurserna två lektioner i veckan och i tillägg fick studerandena arbeta hemma med nätmaterial. Både på Aalto och Hanken varade kurserna en termin och gav 3 studiepoäng. På nybörjarkursen gick vi igenom Modul 1 och delar av Modul 2 och på fortsättningskursen resten av Modul 2 samt Modul 3.

På lektionerna koncentrerade vi oss på muntliga övningar baserade på materialet och temana i nätkursen samt övade ord som studerandena sedan behövde för att kunna jobba med nätkursen hemma. Även om utgångspunkten för arbetet på kursen var nätkursen användes själva kursen relativt lite på lektionerna. Målet med lektionerna var att ge extra övning i muntliga och skriftliga färdigheter, något som nätkursen saknar samt att vid behov öva grammatik och ordförråd så att studerandena sedan kunde arbeta med nätkursen på egen hand hemma.

## Respons från studerandena

Under våra kurser bad vi kontinuerligt om feedback av studerandena såväl muntligt som skriftligt. Vi sammansatte en enkät som vi bad studerandena svara på.

Enligt studerandena var nätkursens största fördel att man kunde använda den var och när som helst. Kursens andra styrkor var möjligheten att lyssna på dialogerna också utanför lektionerna, något som traditionella läroböcker oftast saknar. De flesta konstaterade att även om de ibland hade svårigheter med att hitta sig fram på LS var det roligt att använda LS hemma och öva saker de hade lärt sig på lektion.

“I think that taking online course makes me practice more and learn more, which is also a good way to practice what I have learned during class.”

Även om studerandena i stort sett var nöjda med LS konstaterade många att de inte skulle ha orkat läsa nätkursen på egen hand. Materialet upplevdes ibland lite ostrukturerat och i övningarna användes för mycket ny vokabulär. Möjligheten att ställa frågor till läraren och kunna kommunicera med andra studerande i gruppen var dock det som saknades mest.

“Without the lectures the online course would not be helpful. I would lose interest very fast without classes. I need the interaction and talking to real humans. A teacher can always help me with improvement, the online course doesn't.”

På basis av studentresponsen konstaterade vi att blended learning-metoden var ett bra val på våra kurser. Studerandena hade möjlighet att öva hemma med LS och det tilläggsmaterial vi erbjöd på lärplattformen men de hade också möjligheten att öva med andra studeranden och få hjälp av läraren på lektionerna.

## Egna reflektioner

Det är på många sätt givande att kombinera en nätkurs med klassrumsundervisning. Studerandena brukar uppskatta övningar som de kan göra digitalt och som de vid behov kan göra om och om igen. Om övningarna på nätkursen ger direkt respons på studerandens arbete får de en bild av vad de kan och vad de borde öva mera. Till exempel grammatik är sådant som relativt lätt kan övas på egen hand efter att teorin och eventuella frågor har behandlats tillsammans i gruppen. Detta leder till att lektionstiden lättare kan användas t.ex. på att öva muntliga färdigheter, något som många studerande ofta annars har svårt att öva.

Att bygga en blended learning-kurs på en färdig nätkurs kan nog också vara relativt krävande eftersom nätkurserna vanligen är ämnade att användas på egen hand i egen takt. Läraren bör bekanta sig noggrant med nätmaterialiet för att försäkra sig att det går att använda nätkursens material på ett konsekvent och meningsfullt sätt också i klassrumskontexten. Att använda själva nätkursen på lektioner är kanske inte alltid ändamålsenligt för då jobbar studerandena för sig själva istället för att utnyttja möjligheten att kommunicera med varandra. Men vad man än väljer att göra på lektionerna måste det stöda nätkursens material, annars ifrågasätter studerandena lätt varför man övar något som inte motsvarar det som de jobbar med på nätkursen.

När man använder en nätkurs som material på en klassrumskurs måste läraren kompensera för de svagheter som kursen eventuellt har. I praktiken betyder detta att läraren måste skapa en del extra material så att studenterna kan öva sina aktiva språkfärdigheter på lektionerna. Jämfört med en traditionell kursbok kan arbetsmängden bli betydligt större. Det är möjligt att t.ex. texterna eller dialogerna i nätkursens material är så pass korta eller svåra att de nödvändigtvis inte stöder inläringen. Då behöver man extra textmaterial i olika former och det tar förstås tid att sätta ihop det. I fråga om LS krävdes det mycket arbete med vokabulär eftersom nätkursen är enspråkigt svensk och det inte finns några ordlistor.

## Projektets resultat

På basis av våra analyser av materialet och erfarenheter av att använda nätkursen som material på våra kurser skapade vi i projektet en lärarhandledning med tilläggsmaterial så att LS bättre kunde utnyttjas på blended learning-kurser. Lärarhandledningen innehåller en del nya övningar och uppgifter för att stöda studerandenas inläring. Där finns också tilläggstexter till de olika modulerna för att öka ordförrådet och utvidga vissa teman och skapa större helheter. Lärarhandledningen finns tillgänglig för alla intresserade här

<https://svenskaspraket.si.se/app/uploads/2018/06/blending-swedish-v-1.00.pdf>  
(<https://svenskaspraket.si.se/app/uploads/2018/06/blending-swedish-v-1.00.pdf>)

Under projektets gång organiserade vi också både olika webinarier och seminarier för alla intresserade. Webinarierna är tillgängliga på webbplatsen <https://www.blendingswedish.se> (<https://www.blendingswedish.se>)

*Isabella Fröjdman är universitetslärare i svenska i Språkcentret i Aalto-universitetet.*

*Katja Peltola är universitetslärare i svenska i Center för språk och kommunikation i Hanken Svenska handelshögskolan.*

## Litteratur

Dufva, H., Suni, M., Aro, M. & Salo, O.-P. 2011. *Languages as objects of learning: Language learning as a case of multilingualism*. Apples. *Journal of Applied Language Skills*, 5 (1).

Hojnacki, S. 2016. *Oral Output in Online Material vs. Face-to-Face Classrooms* i *The Cambridge Guide to Blended learning for Language Teaching*. Edited by Michael McCarthy. Cambridge University Press 2016.

Walsh, S. 2016. *The Role of Interaction in a Blended learning Context* i *The Cambridge Guide to Blended learning for Language Teaching*. Edited by Michael McCarthy. Cambridge University Press 2016.

## Artikkeliin viittaaminen

---

Fröjdman, I. & Peltola, K. (2019). Blended learning på kurser i nybörjarsvenska. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 10(4). Saatavilla: <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-toukokuu-2019/blended-learning-pa-kurser-i-nyborjarsvenska>  
(<https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-toukokuu-2019/blended-learning-pa-kurser-i-nyborjarsvenska>)